3/5/2026

TRÄNINGS-
UNDERVISNINGEN

Arbetsplan specialfritidshemmet Tranan

Läsåret 2026 – 2027

Dnr: ÅLR 2022/2951
Datum: 11.08.2026
Utbildnings- och kulturavdelningen

Innehåll

Inledning 2
1. Barnomsorgens uppdrag och värdegrund 3
1.2 Målsättningar för verksamhetsåret 3
1.3 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster 4
1.3.1 Barnantal och avdelningar 4
1.3.2 Ledning och personal 5
1.3.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider 6
2. Jämlikhet och jämställdhet 7
3. Hållbar utveckling 8
4. Arbetet med barns delaktighet och inflytande 9
5. Välbefinnande 10
6. Leken 11
7. Arbetssätt 12
8. Lärmiljö 13
9. Omsorg, kost och vila 14
9.1 Omsorg 14
9.2 Kost 14
9.3 Vila 15
10. Arbetet med förverkligande av arbetsområden för fritidshemsverksamheten 16
11. Fritidshemsverksamheten för barn med behov av stöd för lärande och skolgång 18
12. Samarbete med vårdnadshavare 19
13. Rutiner för övergångar och samarbete 20
14. Arbete med utvärdering av verksamheten 21
15. Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning 22

Inledning

I enlighet 2 § del II i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola varje gruppfamiljedaghem, daghem och fritidshem upp en arbetsplan som beskriver hur verksamheten ska genomföras. I arbetsplanen ska beskrivas hur verksamheten genomför barnomsorgens målsättning och enhetens ska precisera och tydliggöra de metoder enheten använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen och läroplanen. Daghemsföreståndaren ansvarar över att arbetsplanen sammanställs i samråd med personalen. Vårdnadshavarna ska informeras om innehållet i arbetsplanen. Arbetsplanen ska godkännas av kommunen.

Arbetsplanen ska fungera som ett komplement till läroplanen för att tydliggöra och konkretisera hur enheten arbetar och vilka rutiner som finns gällande de övergripande områdena. Arbetsplanen är ett sätt för enheten att förtydliga det arbetet som görs utåt gentemot dem som kanske inte tar/tagit del av läroplanen för barnomsorgen. Med tanke på detta är mallen för arbetsplan utarbetad med utdrag ur läroplanen vid varje kapitel.

1. Barnomsorgens uppdrag och värdegrund

Barnomsorgen bygger på uppfattningen om barndomens egenvärde. Varje barn är unikt och värdefullt precis så som det är. Alla barn har rätt att bli hörda, sedda, tagna i beaktande och förstådda som individer och som medlemmar i sin grupp. Barnets bästa ska komma i första hand, att barnet har rätt att må bra, få omvårdnad och skydd, att barnets åsikter ska beaktas samt att barnet ska behandlas likvärdigt och att barnet inte får diskrimineras. Verksamheten ska vara inkluderande och ordnas i samarbete med vårdnadshavarna. Varje barn har rätt till lärande som kännetecknas av uppmuntrande respons och öppet bemötande. God omsorg är grunden för barnets välmående och lärande och är en viktig del i den dagliga verksamheten. Barnet ska bemötas utifrån sin egen identitet, sina egna förutsättningar, erfarenheter, upplevelser och tankar.
Det ligger i varje personals uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i verksamheten förverkligas. Alla som arbetar i verksamheten behöver reflektera över sin egen del som påverkare och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för barnomsorgen på Åland.

> På Tranan sätts barnets välmående och förmågor i centrum. Att använda sina styrkor skapar goda möjligheter för lärande och bidrar till att stärka barnets positiva självbild och tilltro till sin egen förmåga. Detta lägger grunden för ett livslångt lärande.
>
> Tranans verksamhet syftar till att skapa en meningsfull fritid och ett värdefullt socialt sammanhang. Vi strävar efter att skapa en specialfritidsverksamhet som genomsyras av trygghet, omtanke och respekt.
>
> Värdegrundsdiskussioner lyfts kontinuerligt på Tranans personalmöten.

1.2 Målsättningar för verksamhetsåret

Alla enheter ska inför varje nytt verksamhetsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i enhetens hela verksamhet under läsåret. Enhetens specifika målsättningar kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i enhetens interna utvärdering (t.ex. att utveckla det språkutvecklande arbetssättet för att främja barnens språkutveckling) eller teman som formulerats av landskapsregeringen som ska genomsyra (Åland 100, fokusområden inom implementeringen av läroplanen) verksamheten.

> Tranans målsättning är att ge barnen en trygg omsorg och en meningsfull fritid, innan och efter skoldagar genom att tillgodose barnets behov av lek, trygga relationer samt positiva erfarenheter som stärker självkänslan. Vi skapar trygga rutiner grundat i tydlighet och stabilitet baserat på barnets kunskaper, förutsättningar och behov. Tranans målsättning är att barnet utvecklas till en så självständig individ som möjligt.

Under läsåret 2026-2027 kommer Tranans personal att fördjupa sin kunskap inom Tecken som stöd samt en fortbildning i att skapa förutsättningar för välbefinnande. Detta kommer att skapa goda förutsättningar för att nå Tranans målsättningar.

1.3 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster

1.3.1 Barnantal och avdelningar

På Tranan är 37 barn inskrivna. Under verksamhetens gång delas barngruppen in i mindre enheter, grupper, så att barnen får vistas i mindre och mer överskådliga sammanhang. Grupperna är fördelade både i Tranans och Träningsundervisningens lokaler.
Barnen har sin skolundervisning antingen inom Träningsundervisningen eller Yrkesträningsprogrammet vid Ålands yrkesgymnasium. Åldern på barnen som deltar i specialfritidsverksamheten på Tranan kan därför variera mellan 5 och 20 år.
Starttiden för fritidsverksamheten på Tranan varierar beroende på när barnen slutar skoldagen – de börjar därför kl. 12:00, 13:00, 14:00 eller 15:00. Även hemgången sker vid olika tider under eftermiddagen. Vissa barn deltar endast en kort stund på morgonen innan skoldagen börjar. Detta innebär att hela barngruppen sällan är samlad samtidigt, och antalet närvarande barn uppgår därför sällan till 37.

1.3.2 Ledning och personal

Träningsundervisningen och specialfritidshemmet Tranan är en del av Kyrkby högstadieskola och leds av en egen föreståndare. En fritidspedagog har ansvar över den dagliga verksamheten på plats på Tranan. Utöver fritidspedagog arbetar två barnskötare och 26 assistenter på Tranan. Vid behov tas extra personal in för kortare vikariat.

Träningsundervisningen och Tranan har en gemensam ledningsgrupp som träffas en gång i månaden. Nedan listas ledningsgruppens medlemmar:

Josefin Lindholm,
Föreståndare vid Träningsundervisningen och specialfritidshemmet Tranan

Veronica Karlsson,
Vice föreståndare vid Träningsundervisningen

Inka Holmström,
Fritidspedagog och platsansvarig på specialfritidshemmet Tranan

Angelica Björklund - Finnerman
Elevassistent vid Träningsundervisningen

Ann-Sofi Roberts,
Elevassistent vid Träningsundervisningen

1.3.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider

Specialfritidshemmets verksamhetsår inleds 3.8.2026 och avslutas 30.6.2027.

Specialfritidshemmet Tranan har öppet alla dagar under skolåret, före och efter skolan. Öppettiderna är kl. 07:00-09:00, samt kl. 12:00-17:00. Därtill bedrivs heldagsverksamhet under skolans lov och så kallade klämdagar samt övriga dagar då skolan har stängt, såsom fortbildningsdagar.

Fritidshemsverksamheten är lagstadgad enbart under skolårets dagar. Det betyder att den verksamhet som erbjuds på lovdagar inte följer fritidshemmets arbetsplan eller samma pedagogiska upplägg som under skolårets dagar. Under skolloven erbjuds omsorg och lekmöjligheter för de skolelever som har behov och rätt till det.

Tranan har stängt under juli månad, helger, röda kalenderdagar inkl. Ålands självstyrelsedag den 9 juni, samt på julafton, nyårsafton och på midsommarafton. Tranan håller stängt en dag per termin för planering av verksamheten. Familjer med behov av omsorg när Tranan håller stängt hänvisas till KST och ansvarig socialhandledare. Under läsåret 2026-2027 håller Tranan stängt för planering av verksamheten den 14.8.2026 samt 5.1.2027.

Barnen inleder sin fritidsverksamhet på Tranan kl. 12:00, 13:00, 14:00 eller 15:00 på eftermiddagarna, beroende på vilken tid de slutar sin skoldag.

07:00-09:00 Morgonomsorg. Lugna aktiviteter. Frukostservering enligt behov.

12:00 Eftermiddagsomsorgen öppnar. Fri tid för lek, vila, promenad etc.

13:00 Utomhusvistelse.

13:30-14:30 Mellanmål serveras.

14:30 Ledda aktiviteter, såsom dans, musik, skapande etc.

15:00 Fria aktiviteter. Vi handleder barnen i att välja meningsfulla aktiviteter.

16:00 Utomhusvistelse.

17:00 Eftermiddagsomsorgen stänger.

Tranan förbehåller sig rätt att justera sina öppethållningstider, vid händelse av att behov av service saknas inom ordinarie öppethållningstider.

2. Jämlikhet och jämställdhet

Inom barnomsorgen ska personalen aktivt arbeta för att möjliggöra delaktighet för alla på lika villkor och alla barn ska ha en möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnomsorgen ska främja förståelse för andra människor och stödja utvecklingen av empatisk förmåga. Barnet ska ges möjligheter att utveckla sina färdigheter och göra sina val oberoende av förväntningar baserade till exempel på kön, ursprung, kulturell bakgrund eller andra orsaker som gäller barnet som person. Personalen ska skapa en atmosfär som värderar mångfald och förhålla sig professionellt, öppet och respektfullt också till mångfalden av familjer och familjers olika språk, kulturer, åskådningar och religioner, traditioner samt syn på fostran. Detta ger också goda förutsättningar för ett bra samarbete kring barnets vårdnadshavare

Jämlika rättigheter och skyldigheter kräver individanpassade åtgärder och stödinsatser. På Tranan anpassas verksamhetens innehåll till varje barns individuella förutsättningar och behov.

Vi för kontinuerligt diskussioner inom personalgruppen, med barnen, vårdnadshavare samt skolans personal för att skapa en verksamhet där var och ens olika förutsättningar blir en grund för att möjliggöra delaktighet för alla på lika villkor.

3. Hållbar utveckling

Barnomsorgen ska bidra till att bygga upp barnets positiva framtidstro och fästa uppmärksamhet vid vikten av en hållbar livsstil. Hållbarhet ska utifrån barnets utvecklingsnivå genomsyra hela barnomsorgens verksamhet. Barnet ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur olika val som människor gör bidrar till eller hindrar en hållbar utveckling så att personalen vägleder barnet att tillägna sig hälsosamma och hållbaar levnadsvanor.

På Tranan är personalen goda förebilder med ett ansvarsfullt förhållningssätt till frågor om hållbarhet och goda levnadsvanor. Under verksamhetens öppettider erbjuds barnen möjlighet till allsidiga aktiviteter där vila och goda kostvanor varvas med lek och fysisk aktivitet inomhus och utomhus, exempelvis i form av promenader och lek i närliggande natur, dans etc.

Vi återanvänder både möbler och material i mån av möjlighet och sopsorterar det avfall som verksamheten producerar, och diskuterar vikten av detta på anpassad nivå. Barnen deltar i sopsorteringen utifrån egen förmåga.

4. Arbetet med barns delaktighet och inflytande

Varje barn har rätt till delaktighet och inflytande och barnet i barnomsorgen ska ges möjlighet att påverka verksamhetsinnehållet utifrån sin mognadsgrad. Barnet ska få lära sig om sina rättigheter och ska ha en möjlighet att uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnets åsikter ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla. Verksamheten inom barnomsorgen ska lägga grunden för förståelse av demokratibegreppet och förbereda barnet för delaktighet och ansvar och för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle. Detta förutsätter att man medvetet utvecklar arbetssätt och strukturer som främjar delaktighet.

Barnens individuella förmågor, behov, önskemål och intressen utgör grunden för planering av verksamhetens utformning och innehåll.

I arbetet med barn med intellektuell funktionsnedsättning ställs särskilda krav på arbete med relationer och kommunikation personal och barn emellan - där ansvaret ligger på personalen. I en verksamhet med stora variationer gällande kommunikativa förutsättningar ställs höga krav på inkännande och närvarande vuxna som ser och förstår barnens åsikter, behov och önskemål - och kan anpassa verksamheten därefter samt handleda barnen i att välja meningsfulla aktiviteter.

5. Välbefinnande

I all barnomsorg ska barnets behov av lek, trygga människorelationer samt positiva erfarenheter som stärker självkänslan tillgodoses. Verksamheten i barnomsorgen ska fokusera på att stärka det positiva, ta tillvara barnets styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. På detta sätt stöds och utvecklas den psykiska hälsan och välbefinnandet hos både barn och vuxna i verksamheten. Att i verksamheten skapa strukturer som uppmuntrar till mod, mångfald och nytänkande skapar barn och vuxna som är trygga i sig själva och mår bra.
Barnomsorgens ska fokusera på att mångsidigt stärka psykologiskt välbefinnande och resiliens hos både barn och personal. Att stärka resiliens sker bland annat genom ett systematiskt arbete med att stärka relationskompetens och de socioemotionella färdigheterna. Barnet ska ges möjligheter till att utveckla sin medkänsla med andra och sin självmedkänsla. Ledord inom verksamheten är vänlighet och omtanke mot sig själv och andra, att skapa positiva relationer och skapa engagemang. Ett lösningsfokuserat förhållningssätt där personalen fokuserar på tidigare framgångar och det som fungerar, barnets styrkor, lösningar i samarbete med barnet och vårdnadshavarna samt de dolda resurser barnet har ger förutsättningar till att skapatrygga vuxna och barn.

> Att känna trygghet och glädje är centralt för människors lärande och utveckling. På Tranan förs kontinuerligt diskussioner kring hur verksamheten kan tillgodose behov och främja välbefinnande hos enskilda individer och hos gruppen som helhet.
>
> Både barnens och personalens styrkor, förmågor och intressen står i centrum för planering och genomförande av aktiviteter. Personalens glädje och engagemang i aktiviteter inspirerar barnen och skapar intresse för att delta. På detta sätt skapas mångfald i verksamheten, där varje individ tillåts att växa.

6. Leken

Leken är av stor betydelse i fritidshemsverksamheten. Det finns flera typer av lekar, bland annat parallellekar, rollekar, regellekar och konstruktionslekar som alla har samband med barnets ålder och utvecklingssteg. Barnet i fritidshemmet är äldre än barn i övrig barnomsorg och kan därför befinna sig i lite olika utvecklingssteg jämfört med de yngre barnen inom barnomsorgen. Barnet inom fritidshemsverksamheten står ofta inför utmaningen att behärska regellekar. Att behärska exempelvis regellekar handlar också om en social utmaning för barnet och de sociala kompentenserna är väsentliga i regellekar. Barnet leker dock för att leka, inte för att lära, även om ett lärande sker genom leken. Genom leken har ändå barnet möjlighet att skapa de grundläggande förutsättningarna för att bli en kompetent och aktiv deltagare i samhället.

> På Tranan är leken central och miljöerna både inomhus och utomhus erbjuder goda lekmöjligheter med fokus på tillgänglighet för att möjliggöra varje barns möjlighet att delta. Personalen stödjer barnens deltagande i lekar och aktiviteter.
>
> De ledda aktiviteter som sker under dagen planeras och genomförs på ett lekfullt sätt. För att främja varje barns behov till lek är lokaler och möbler anpassade för att möjliggöra deltagande i lek och aktiviteter för barn med olika former av funktionsvariationer.

7. Arbetssätt

Fritidshemmet präglas av ett barncentrerat arbetssätt och fria arbetsformer. Verksamheten inom fritidshemmet handlar också om att leda barnets uppmärksamhet mot en utveckling inom de arbetsområden som fritidshemmet ska arbeta inom och skapa aktiviteter och förutsättningar för detta lärande. I fritidshemmets verksamhet sker lärande genom barnets egen verksamhet och genom social gemenskap där barnet själv deltar i och spelar en aktiv roll. Fritidshemmet ska skapa en sådan verksamhet där det finns goda förutsättningar för barnen att vara verksamma och själva skapa kontakt med kamrater, välja ut och konstruera aktiviteter och handlingar. Barn skaffar sig kunskap och färdigheter genom att själva vara aktiva på egen hand och tillsammans med andra.

Rutiner och kontinuitet gör vardagen begriplig, hanterbar och meningsfull; skapar en känsla av sammanhang. Ledda aktiviteter varvas med fri lek där personal finns med mer eller mindre i bakgrunden och stödjer och handleder. Personalnärvaron anpassas till barnets förutsättningar och behov.

I en verksamhet med stora variationer gällande kommunikativa förutsättningar ställs höga krav på inkännande och närvarande vuxna som ser och förstår barnens åsikter, behov och önskemål - och kan anpassa verksamheten därefter samt handleda barnen i att välja och genomföra meningsfulla aktiviteter.

Frisk luft och fysisk aktivitet är viktigt för en god hälsa och för människors utveckling och lärande. På Tranan vistas vi utomhus alla dagar och kompletterar med rörelseaktiviteter inomhus då vädret begränsar möjligheten att vistas utomhus. Rörelselekar, promenader och dans främjar barnens möjlighet att utveckla såväl motoriska, sociala, emotionella och kognitiva förmågor.

8. Lärmiljö

I begreppet lärmiljö innefattas lokaler, platser, gemenskaper och personer, metoder, redskap och tillbehör som stödjer barnens utveckling, lärande och kommunikation. Lärmiljöerna ska utvecklas så att de mål som fastställs för barnomsorgen kan uppnås och så att de stödjer barnens sunda självkänsla och utvecklingen av sociala färdigheter och förmågan att lära sig. Barnets tankar, idéer, egna erfarenheter, kunskaper, intresse, förslag och individuella behov ska beaktas, tas tillvara och synliggöras i lärmiljöerna. Barnet ska ha möjlighet att utforska världen med alla sina sinnen och med hela kroppen. Lärmiljöerna ska erbjuda barnet olika möjligheter till meningsfull sysselsättning, mångsidiga och fysiska aktiviteter, lekar och spel, men också till vila samt lugn och ro.
De vuxna i lärmiljön är viktiga för att ta tillvara möjligheter för lärande utifrån barnets intresse. Barnet får möjligheter att utforska, upptäcka och erfara världen omkring sig genom kompetent personal som kan urskilja, bekräfta och utmana barnets lärandeprocess. Personalens goda relation till barnet är också centralt för att skapa en bra lärmiljö.

Vi strävar efter att erbjuda en mångfald av lek- och lärmiljöer där alla sinnen samt fysiska, sociala, emotionella och kognitiva behov tillåts att stimuleras.

Lärmiljöerna på Tranan utvecklas och förändras efter barnens behov och intressen. Leksaker och material anpassas i samråd med vad barnen har intresse av att utforska.

9. Omsorg, kost och vila

Barnomsorgen ska främja allsidig fysisk, emotionell, social och kognitiv utveckling. Förutom den pedagogiska verksamheten är det därför också viktigt att se till barnets behov av tid för återhämtning och vila, trygga relationer, att stärka barnets möjligheter till att tillägna sig en positiv hållbar inställning till mat och goda matvanor.

9.1 Omsorg

Verksamheten i barnomsorgen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Omsorg innebär att tillgodose barnets fysiska grundbehov, men också den emotionella omsorgen om barnet. Vardagsrutiner som innefattar barnets grundbehov och andra dagligen återkommande situationer, till exempel måltider, att klä på och av sig, vila och att sköta sin hygien, är en viktig del av barnets dag. För den emotionella omsorgen och för barnets utveckling är samspelet mellan barn och personal viktigt. Ömsesidiga och respektfulla relationer och närhet utgör grunden för god omsorg. Barn mår bra av att knyta kontakter med andra människor och har ett behov av både trygga vuxna relationer och relationer med jämnåriga.

> På Tranan har vi en hög personaltäthet och tydliga vardagliga rutiner för att kunna tillgodose varje barns behov av omsorg och för att bygga känsla av sammanhang för barnen. I en verksamhet med stora variationer gällande kommunikativa förutsättningar ställs höga krav på inkännande och närvarande vuxna, som ser och förstår barnens åsikter, behov och önskemål - och kan anpassa verksamheten därefter samt handleda barnen i att välja och genomföra meningsfulla aktiviteter.

9.2 Kost

Barn i barnomsorgen ska erbjudas en hälsosam och lämplig kost som fyller barnets näringsbehov. Närproducerade råvaror används i så stor utsträckning som möjligt och matsvinn undviks. Hälsosamma och allsidiga huvudmål och mellanmål av hög kvalitet främjar barnens välbefinnande och hälsa. Maten ska erbjudas tillräckligt ofta under dagen. Maten som barnet behöver påverkas både av barnets individuella behov och längden på barnets närvaro under dagen i barnomsorgsverksamheten. De gemensamma måltiderna fungerar som en social och pedagogisk situation för barngruppen där barnen bland annat lär sig gott bordsskick och att ta hänsyn till varandra.

> På Tranan erbjuds en varierad och mångsidig kost. Varje dag serveras mellanmål och under skolans lovdagar, när Tranan har heldagsöppet, serveras även lunch.
>
> Under måltiderna sitter barn och personal tillsammans. Personalen använder denna tid till att föra meningsfulla diskussioner med barnen kring fördelarna med en hälsosam kost. På detta sätt främjas även barnens sociala utveckling under den pedagogiska måltiden.

9.3 Vila

Barn har rätt till lek, vila och fritid. Balansen mellan aktiviteter och vila återhämtning är viktigt inom barnsomsorgens verksamhet. Det är också viktigt att tänka på att många barn, också lite äldre barn, kan bli trötta och uppleva en ökad stress under eftermiddagarna, vilket man behöver beakta då dagen planeras för balans mellan aktivitet och vila.

På Tranan ges barnen möjlighet till vila och återhämtning. Det finns möjlighet att dra sig undan till ett enskilt rum för att vila, eller att delta i gemensamma lugna aktiviteter så som exempelvis massage, sagoläsning eller filmstund.

10. Arbetet med förverkligande av arbetsområden för fritidshemsverksamheten

I fritidshemmets verksamhet sker lärande genom barnets egen verksamhet och genom social gemenskap där barnet själv deltar i och spelar en aktiv roll. Fritidshemmet ska skapa en sådan verksamhet där det finns goda förutsättningar för barnen att vara verksamma och själva skapa kontakt med kamrater, välja ut och konstruera aktiviteter och handlingar. Barn skaffar sig kunskap och färdigheter genom att själva vara aktiva på egen hand och tillsammans med andra.

Verksamheten inom fritidshemmet ska planeras utifrån grundläggande principer och arbetsområden. De presenteras nedan.

Fritidshemmets grundläggande principer innebär att verksamheten ska:

- främja barnets delaktighet i beslut som rör verksamheten
- främja jämställdhet och jämlikhet
- stöda barnet i utvecklingen av självständighet och att kunna ta vara på sig själv
- stöda barnets sociala, känslomässiga och etiska utveckling
- erbjuda barnet en mångsidig och stimulerande miljö
- ge barnet möjlighet till vila och återhämtning

Fritidshemsverksamhetens arbetsområden med verksamhetsmål är:

- Språk, kommunikation och sociala färdigheter
- Skapande, kreativitet och aktivitet
- Gemenskap samhälle och natur

SPRÅK; KOMMUNIKATION OCH SOCIALA FÄRDIGHETER

På Tranan används olika former av AKK, alternativ och kompletterande kommunikation - exempelvis tecken och bilder som stöd, för att främja och underlätta varje barns möjligheter att uttrycka sin vilja, förstå och göra sig förstådd. Några barn använder också digitala kommunikationshjälpmedel.

SKAPANDE, KREATIVITET OCH AKTIVITET

Barnen uppmuntras till skapande genom att det varje vecka finns planerade skapandeaktiviteter, samt att det alltid finns tillgång till eget fritt skapande. Personalen uppmuntrar barnen till eget skapande, efter förmåga och på anpassad nivå. Barnen har stor frihet att i samråd med personalen påverka aktiviteter och innehåll i verksamheten.

GEMENSKAP, SAMHÄLLE OCH NATUR

Barnens intresse för samhälle och natur främjas genom att vi tar promenader och leker i naturen i närområdet. Promenaderna är en del i arbetet med ADL - Aktiviteter i Dagliga Livet, där barnen ges träning i att utveckla sin självständighet i vardagen.

11. Fritidshemsverksamheten för barn med behov av stöd för lärande och skolgång

Varje barn inom barnomsorgen har enligt sitt behov rätt till stöd för sin utveckling och sitt lärande. Det allmänpedagogiska stödet är en del av barnomsorgens dagliga arbete och riktar sig till alla barn som tillfälligt behöver stöd för sin allsidiga utveckling. Varje elev i grundskolan har rätt till handledning och stöd enligt behov för sitt lärande och sin skolgång. Barn som deltar i fritidshemmets verksamhet är läropliktiga och därför utreds det specialpedagogiska och mångprofessionella stödet inom ramen för grundskolans verksamhet. Då barnets stöd utreds och planeras inom ramen för grundskolans verksamhet behöver hänsyn tas till att det kan finnas behov av stödåtgärder också för barnet i fritidshemmens verksamhet. Det är dock viktigt att tänka på att barnets stödbehov kan märkas också enbart inom fritidshemsverksamheten och att personalen inom fritidshemmet också kan märka ett barns stödbehov och även initiera att det utreds.

Stödet behöver samordnas mellan grundskola och fritidshem för att stödet ska skapa en sammanhängande helhet under barnets dag och rutinerna för detta beskrivs i barnhälsoplanen. Det är daghems- eller skolföreståndaren eller rektor som ansvarar över att samordning sker.

> På Tranan går alla barn under mångprofessionellt stöd. Personal från Tranan deltar i nätverksmöten rörande de barn som har sin specialfritidshemsverksamhet på Tranan. Personalen på Tranan samarbetar med vårdnadshavare och specialklasslärare kring barnens behov och hur verksamheten på Tranan bäst kan anpassas i enlighet med dessa.

12. Samarbete med vårdnadshavare

Barnomsorgen ska främja olika former av samarbete för att gynna barnets utveckling, lärande och delaktighet. Barnomsorgens verksamhet bedrivs i nära samverkan med hemmet och barnomsorgen ska skapa förtroendefulla relationer med vårdnadshavare som bär huvudansvaret för barnets fostran, lärande och utveckling. Vårdnadshavarens kännedom om det egna barnet ska, tillsammans med personalens yrkesmässiga kunskaper och erfarenheter, ligga till grund för en respektfylld dialog med fokus på barnets bästa. Barnomsorgen ansvarar över att skapa förutsättningar för samarbetet med vårdnadshavare bland annat genom en aktiv kontakt med hemmen. Familjers olika språkbakgrund behöver beaktas i kontakten så att kommunikationen kan ske smidigt. olika behov av stöd i kommunikationen möts. Barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska också beaktas i planeringen av barnomsorgsverksamheten.

För att kunna uppfylla sin fostrande uppgift måste vårdnadshavarna få information om hur deras barns lärande och utveckling fortskrider. Vårdnadshavarna ska informeras om centrala frågor som gäller verksamheten, till exempel läroplan, arbetsplan och olika evenemang. Genom att kontinuerligt bli informerade om barnets utveckling, mående och lärande kan vårdnadshavarna bättre stöda sina barn. Särskilt viktigt är samarbetet med vårdnadshavarna vid övergångar; till barnomsorg, mellan barnomsorgsenheter, vid övergång till grundskola samt vid planering och genomförande av stöd för lärande och utveckling.

Samarbetet med vårdnadshavare förutsätter också vårdnadshavares engagemang i barnets tid i barnomsorgen genom exempelvis att ta del av information från enheten, delta i möten och i sin tur delge personalen viktig information, för att barnets tid i barnomsorgen blir så bra som möjligt.

> Varje barn har ett eget kontakthäfte som reser med barnet mellan hemmet, skolan, Tranan samt övriga eventuella verksamheter så som korttidsboende och övriga fritidsaktiviteter. I kontakthäftet noteras information som är av vikt att föra över mellan de sammanhang som barnet befinner sig i.
>
> Som komplement till kontakthäftet används det webbaserade informations- och kommunikationssystemet Päikky. Päikky används för att registrera barns närvaro, boka vårdtider och underlätta kommunikationen mellan vårdnadshavare och personal. Systemet kan användas både via dator och mobilapplikation, vilket gör det enkelt för vårdnadshavare att planera barnets tider och anmäla frånvaro.

13. Rutiner för övergångar och samarbete

En smidig övergång mellan verksamheter och aktiviteter främjar barnens känsla av trygghet och välbefinnande samt deras förutsättningar för tillväxt och för att lära sig. Det är viktigt att personalen lyssnar, är lyhörd, öppen och ärlig i kommunikationen med vårdnadshavarna för att skapa goda förutsättningar för trygga övergångar för barnet.

Majoriteten av Tranans personal verkar även på Träningsundervisningen under skoldagen. När eleverna går från Tranan till skolan efter morgonomsorgen – och tillbaka till Tranan för eftermiddagsomsorg – ledsagas de av personal från Tranan och Träningsundervisningen. Skolans personal möter upp barnen vid skolans grind på morgonen, och för över barnen till Tranans gård vid skoldagens slut. Information om barnets vistelse på Tranan och om dess skoldag skrivs i barnets kontakthäfte, och läses av personalen i anslutning till övergången.

14. Arbete med utvärdering av verksamheten

Ett bra kvalitetsarbete bygger på att barnomsorgen planerar, följer upp och utvärderar sitt eget arbete, tar tillvara resultaten och omsätter dem i olika åtgärder för att utveckla verksamheten. Det är kommunens ansvar att se till att enheten har förutsättningar att göra detta. Genom utvärdering kan enheten fånga upp vad som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra. Det är viktigt att alla parter, barnen, vårdnadshavarna, ledningen och personalen, utvärderar verksamheten.

Inom barnomsorgen bör man kontinuerligt utvärdera hur läroplanen har förverkligats i verksamheten. Utvärderingen kan fokusera på bland annat personalens kommunikation med barnen, stämningen i gruppen, pedagogiska arbetssätt, verksamhetens innehåll, samarbetet med hemmen, barnhälsan, personalresurserna, utrymmena eller lärmiljöerna. I ett daghem ansvarar daghemsföreståndaren för att möjliggöra och följa upp utvärderingen medan det i ett fritidshem ansvaras över av rektor eller daghemsföreståndare. Resultaten av utvärderingen ska fungera som ett instrument för verksamhetens interna utveckling och vid behov leda till justeringar av verksamhetsidé och arbetsrutiner. Uppföljningen och utvärderingen syftar alltså till att synliggöra resultat och ge underlag för eventuella förändringar. Det är inte bara fråga om att kontrollera hur ansvaret fullföljts utan en fråga om hur arbetet ska fortsätta och utvecklas.

> Personalen för kontinuerliga diskussioner om hur verksamheten som helhet tillgodoser varje barns behov av trygghet, omsorg och meningsfullhet och personalens roll i detta.
>
> Personalen för även kontinuerliga samtal med barnen samt kommunicerar med vårdnadshavare kring barnens vistelse på Tranan vilket hjälper till att utveckla verksamheten så att den tillgodoser barnens behov.

15. Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning

Landskapslag om barnomsorg och grundskola slår fast att verksamheten inom barnomsorgen är ickekonfessionell och barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska beaktas och respekteras i planeringen av verksamheten. Vidare styrs verksamheten också av bestämmelserna om religions- och samvetsfrihet i Finlands grundlag (FFS 731/1999. Landskapsregeringen har tagit fram anvisningar (ÅLR 2021/3409) gällande högtider och religiösa evenemang i den allmänna verksamheten inom barnomsorg och grundskola vars syfte är trygga att de kulturella grundrättigheterna och de grundrättigheter som gäller religionsfrihet förverkligas inom barnomsorgen och grundskolan, att främja tolerans och pluralism samt att säkerställa att undervisningen är religiöst och konfessionellt obunden.

Kommunen kan besluta om religiösa evenemang ska ingå i barnomsorgens och grundskolans verksamhet eller om det inte ska göra det. Religiösa evenemang (t.ex. gudstjänster och religiösa morgonsamlingar) är religionsutövning. Om kommunen väljer att religiösa evenemang ska ingå i verksamheterna ska de beskrivas i arbetsplanen. Vid religiösa evenemang och förrättningar ska man ordna alternativ och meningsfull sysselsättning. Den alternativa verksamheten ska med undantag för det religiösa innehållet till sin natur och sina mål vara så lika som möjligt det evenemang i vars ställe verksamheten ordnas. I barnomsorgen ska man också se till att deltagandet eller icke-deltagandet i de religiösa evenemangen inte leder till att barnet stämplas eller till andra menliga följder för barnet. Det väsentliga är att vårdnadshavaren har en faktisk och genuin möjlighet att välja om barnet ska delta i evenemang och förrättningar som innehåller religiösa inslag. Religiösa evenemang och förrättningar ska ordnas separat från den övriga verksamheten. Enheten ska se till att friheten att inte delta i religionsutövning också uppnås i praktiken, till exempel så att de alternativa evenemangen ordnas på en fysiskt annan plats. I synnerhet när man överväger att ordna religiösa evenemang och alternativ verksamhet inom enheten ska man i det praktiska genomförandet försäkra sig om att likabehandlingen av barnen inte äventyras och att inga barn stämplas. Daghemmet ansvarar för barnens säkerhet i alla situationer.

> På Tranan uppmärksammas våra stora kalendertraditioner så som jul, påsk, Valborg och Halloween. Fokus ligger på traditioner för att upprätthålla en konfessionslös verksamhet.
>
> Hemmen informeras om hur våra traditioner uppmärksammas på Tranan via barnens personliga kontakthäften alternativt via Päikky.
>
> Eftersom uppmärksammandet av våra kalendertraditioner inte innehåller religiösa inslag ordnas inga ersättande aktiviteter.